

'Veel sportschutters

zijn afgehaakt'

Sinds de schietpartij in Alphen aan den Rijn heeft de politie de controle van vuurwapenbezitters aangescherpt. 'En de schietverenigingen beseffen dat zij een grote verantwoordelijkheid dragen.'

Op de derde maandag van januari voelen mensen zich het meest depressief, beweerde een Britse psycholoog ooit. Den Helder doet inderdaad behoorlijk deprimerend aan als brigadier Martin Jansen zijn dienstauto op deze *Blue Monday* rond het middaguur door een stadswijk stuurt. Maar dat ligt waarschijnlijk meer aan de inspiratieloze rijtjeswoningen en het grauwe weerbeeld

dan aan de datum. Behalve wachtcommandant in het basisteam Den Helder is Jansen ook belast met de controle van vuurwapenbezitters binnen de gemeente Den Helder. "Dat zijn er in Den Helder ongeveer tweehonderd en in de hele eenheid ruim vierduizend", laat Jansen weten. "Ongeveer driekwart van de vuurwapenbezitters is sportschutter, de overige zijn jachtaktehouders." Van al deze personen

staat exact geregistreerd wie ze zijn en hoeveel vuurwapens ze hebben, inclusief serienummers en andere wetenswaardigheden zoals merk en kaliber. Alle vergunninghouders - 'verlofhouders' in officiële termen - krijgen eenmaal per jaar een onaangekondigd bezoek op hun thuisadres, waarbij de politie controleert of aan alle vereisten is voldaan. Jansen doet de controles in zijn gebied tussen zijn reguliere diensten door, mits de waan van de dag het toelaat. Zoals vandaag.

Kluis Het verlot voor het voorhanden hebben van vuurwapens en munitie is aan sportschutters verleend op basis van de Wet Wapens en Munitie en aan jagers op basis van de Flora- en Faunawet. De check is bedoeld om te kijken of deze gegevens overeenkomen met de vuurwapens die de vergunninghouders in bezit hebben.

Daarnaast wordt gekeken of de vuurwapens volgens de regels veilig en ongeladen in een verankerde kluis zijn opgeborgen, hoe het staat met het sleutelbeheer en of de munitie in een aparte kluis is weggestopt. "En na de gebeurtenissen in Alphen aan den Rijn letten we ook veel meer op het gedrag van mensen die een vuurwapen bezitten", zegt Jansen. "We zijn natuurlijk geen psychologen, maar volgen ons gevoel. Ruiken we bijvoorbeeld een alcohollicht, zien we nazipropaganda, rondslingerende hulzen of valt ons iets anders op, dan zoeken we dat uiteraard verder uit. Bovendien moeten wapenbezitters sinds dit jaar een vragenlijst invullen over hun psychische gesteldheid. En wie een misdrijf begaat, raakt zijn vergunning sowieso kwijt."

Marinier Geen spoor van nazipropaganda of een alcohollicht bij de eerste verlofhouder die Jansen vandaag controleert. De sportschutter is een 54-jarige ex-marinier die twee weken geleden is afgezwaaid. Een wapenliefhebber pur sang, zo blijkt al bij betreding van de woonkamer. Daar staan in de hoek vier antieke geweren te pronken. Een daarvan blijkt in 1873 te

De sportschutter heeft antieke geweren in de woonkamer staan. "Ze zijn vrijgesteld, maar staan voor de zekerheid wel op mijn akte."

zijn gemaakt. "Maar ik schiet er nog steeds mee bij de schietvereniging, hoor", verzekert de eigenaar. "Hij is nog erg accuraat." Omdat het wapen – evenals de overige drie geweren – ouder is dan honderd jaar is het vrijgesteld van de vergunningsplicht. Maar omdat de ex-marinier het geweer wel op de schietvereniging gebruikt en zelf de patronen maakt, staat het evengoed geregistreerd in zijn akte. "Voor het geval er een agent langskomt die niet weet dat deze geweren vrijgesteld zijn", zegt de man.

Munitie Dan laat hij op verzoek van Jansen zijn overige schiettuig zien. Bij de voordeur staat een verankerde kluis met daarin twee revolvers en twee pistolen. Zelfs in de kluis zitten ze nog aan een kettingslot vast. Voorzichtig maakt de man de wapens los en haalt ze tevoorschijn. Een korte controle van de serienummers volgt. Zoals wel te verwachten viel, is er niks op aan te merken. Uit de gegevens van Jansen blijkt echter dat er nog twee geweren in huis moeten zijn. Eén van de ex-marinier en één dat op naam staat van zijn zoon. Daarmee blijft de man juist binnen de wet: die schrijft voor dat sportschutters niet meer

In een verankerde kluis en aan een kettingslot heeft hij twee revolvers, twee pistolen en munitie.

dan vijf geregistreerde vuurwapens in bezit mogen hebben, voor mensen met een jachtakte ligt het maximum op zes. De twee geweren liggen in een kluis op zolder. Die zolder is gevuld met relikwieën en foto's die de man in zijn 36-jarige carrière bij Defensie heeft verzameld. Op een werkbank staat een aantal werktuigen waarmee de man zijn eigen munitie vervaardigt. "Voor die geweren in de woonkamer", licht hij toe. De munitie voor de overige geweren bewaart hij veilig in een aparte kluis, zoals de wet voorschrijft. Het maximum van tienduizend patronen of een kilo zwart kruit overschrijdt hij bij lange na niet. >>

Toegestaan met vergunning

Aanwezige munitie

- Overeenkomstig wapen(s) (kaliber)
- Uitgezonderd herladen i.v.m. Schietvereniging
- Max. 10.000 patronen of twee kilo nitrokruit of een kilo zwartkruit

Een schietsportverlofhouder

- maximaal vijf vuurwapens (uitzonderingen mogelijk)

Een jachtaktehouder

- maximaal zes vuurwapens (uitzonderingen mogelijk)

Opbergen wapens

(circulaire WWM 2013)

- Ontspannen en ontladen
- Wapen en munitie gescheiden
- In wapenkluis
- Wapenkluis dient voldoende verankerd te zijn
- In een met een kluis vergelijkbare ruimte (is dit het geval, dan digitale foto maken en de situatie voorleggen aan KC-taken)
- Deugdelijke, niet voor onbevoegden bereikbare bergplaatsen

>> **Kampioen** Jansen heeft genoeg gezien. Alles is in orde. Maar voordat de politieman de voordeur achter zich sluit, bespreken de mannen de laatste nieuwtjes op schietgebied. Kenners onder elkaar. Want hoewel Jansen zichzelf niet ziet als wapenliefhebber, heeft hij er toch aardig verstand van. De brigadier was zeventien jaar werkzaam als vuurwapendocent bij de politie en is voorzitter van de politieschietvereniging. Zelf staat hij ook nog geregeld op de baan. Dan schiet hij met zijn dienstwapen, waarvoor hij speciaal een vergunning moest aanvragen. En hij heeft nog twee vuurwapens voor privégebruik. Jansen: "In '76 kwam ik bij de politie en in '78 begon ik met wedstrijdschieten. En dat doe ik tot op de dag van vandaag." Hij was zelfs tweevoudig Nederlands kampioen sportschieten van de politie. "Dat is wel lang geleden, hoor", zegt hij bescheiden. "Inmiddels zijn mijn ogen toch wat achteruit gegaan."

Controles Maar toen de politie vier jaar geleden iemand binnen de basispolitiezorg zocht die de thuiscontroles van vuurwapens op zich wilde nemen, wierp Jansen zich op als vrijwilliger. "Niet vanwege een interesse in vuurwapens, maar omdat het me een goede gelegenheid geeft om eens op een andere manier bij de mensen thuis te komen", zegt hij. "Je leert ze kennen en zij jou ook. Zo hoor je nog eens iets." Opmerkelijkheden rondom de controles zijn er eigenlijk nauwelijks meer de laatste jaren. "In het eerste jaar dat wij de controles deden, voldeden de opbergvoorzieningen van de wapenbezitters vaak niet", zegt Jansen. "Soms waren die zelfs ronduit slecht. Een aantal mensen is toen gestopt met de sportschutterij, omdat ze niet wilden investeren in een goede kluis en de anderen hebben hun zaakjes op orde gebracht. Sindsdien is het allemaal veel beter."

Met de huidige strikte controles moeten de verlofhouders ook wel, willen ze hun vergunning behouden. Vroeger voerden medewerkers van de toenmalige afdeling Bijzondere Wetten - het huidige Team

Martin Jansen controleert de jachtakte van een bloembollenweker.

"Ik wil mijn papiertje niet kwijt, dus ik hou me wel aan de regels", zegt de vergunninghouder.

De man gebruikt zijn vier geweren vooral voor schadebestrijding. "Ganzen en kraaien willen de gewassen nog wel eens beschadigen."

Korpscheftaken - deze controles uit. Zij zijn nu hoofdzakelijk verantwoordelijk voor de vergunningverstrekking, -verlenging en aanverwante registratie. De feitelijke thuiscontrole ligt in handen van de basispolitiezorg. Bij twijfel neemt de controleur contact op met het Team Korpscheftaken. Binnen de eenheid Noord-Holland is onder meer Ron Stam belast met de vergunningverstrekking aan vuurwapenhouders. "We hebben de controle uitbesteed aan de collega's van de uniformdienst, omdat zij toch al op straat zijn", zegt de senior medewerker van het Team Korpscheftaken. "Wij konden jaarlijks hooguit tien procent van de mensen met een wapenvergunning controleren. Nu ligt dit percentage veel hoger: het afgelopen jaar negentig procent voor de hele eenheid, waarbij nog wel formulieren verwerkt moeten worden, en honderd procent in Den Helder."

Schietincident Het schietincident in Alphen aan den Rijn, waarbij Tristan van

der V. in 2011 zes mensen doodschoot en zeventien mensen verwondde, heeft de aandacht voor bezitters van vuurwapens behoorlijk doen toenemen. Van der V. was lid van een schietvereniging en had een vuurwapenverlof, waarop zijn drie legale vuurwapens vermeld stonden. Hij kampte echter ook met psychische problemen en suïcidale neigingen. Om dergelijke excessen zoveel mogelijk te voorkomen, zijn de eisen waaraan verlofhouders moeten voldoen inmiddels fors aangescherpt (zie kader Voor en na).

Mensen die in bezit willen komen van een vuurwapenvergunning moeten eerst lid worden van de Koninklijke Nederlandse Schutters Associatie (KNSA). Dat kan alleen met een verklaring van goed gedrag, een deugdelijke motivatie en de aanvrager moet geestelijk stabiel zijn. Sportschutters moeten minimaal een jaar lid zijn van een KNSA-schietvereniging en mogen in die periode alleen met een klein kaliber wapen schieten, voordat zij een vergun-

ning mogen aanvragen. En dan alleen voor een wapen tot maximaal .22. Bovendien moeten ze minimaal achttien maal per jaar schieten om hun vergunning te behouden. "Het is een crime om daar doorheen te komen", weet Stam. "Vroeger ging dat een stuk makkelijker. Het kon dus absoluut beter, maar de eisen zijn nu behoorlijk ingrijpend. Door alle regels zijn veel sport-schutters afgehaakt."

Tips Aan de andere kant zijn de schietverenigingen ook wel weer blij met de striktere naleving van de regels. Incidenten als in Alphen aan den Rijn doen het imago van de schietsport uiteraard geen goed. "We krijgen zelfs tips als leden zich afwijkend gaan gedragen", zegt Stam. "De schietverenigingen beseffen heel goed dat zij een grote verantwoordelijkheid dragen. In de schietsport is men niet zo gek op *freaks*." Alle mensen die legaal een of meerdere vuurwapens bezitten, staan bovendien geregistreerd in Verona dat

>>

De wapens van de kweker liggen keurig in de kluis.

Voor en na

Na de schietpartij in winkelcentrum De Ridderhof op 9 april 2011 in Alphen aan den Rijn zijn de procedures en controles rond wapenvergunningen op een aantal punten gewijzigd.

Nieuw is het inlichtingenformulier (de eigenverklaring). Hierin staat een aantal vragen voor de aanvrager of vergunninghouder over diens gemoedstoestand, medicijn- of drugsgebruik, traumatische ervaringen en dergelijke. Dit inlichtingenformulier moet jaarlijks overlegd worden voor de verlenging.

Tevens vindt nu op de achtergrond een constante screening plaats. De informatiesystemen zijn aan elkaar gekoppeld. Concreet: als een verlofhouder tijdens een verkeerscontrole gesnapt wordt met een borrel te veel op, wordt dat vastgelegd in BVH en direct gelinkt

naar het systeem waar het team Korpscheftaken mee werkt. De politie kan dus direct ingrijpen.

Ook zijn de thuiscontroles geïntensiveerd. Waar voorheen een controlepercentage van tien of twintig procent werd gehaald en vaak zelfs minder, is het streven nu om elke wapenbezitter één maal per jaar te controleren. De zogenaamde risicogroepen worden vaker gecontroleerd. Dat zijn personen jonger dan 25 jaar en mensen die om wat voor reden dan ook een 'onderbuikgevoel' geven. Tenslotte is er vaker een contactmoment met de verlof- of jachtaktehouders. De tendens richting meer digitaal contact, is teruggedraaid naar meer één-op-één contact.

Een nieuwe sportschutter moet nu beginnen met een klein kaliber pistool of geweer. Voor Alphen was dat vrij en kon men direct met een groot kaliber gaan schieten. Nu mag dat pas na twee jaar.

>> gekoppeld is aan Blueview. Zo krijgt het Team Korpscheftaken direct een melding als de verlofhouder een misdrijf begaat, waarop ze de vergunning kan innemen. Daarnaast heeft de politie elke verlofhouder op zijn woonadres bezocht. Zo weet zij, bijvoorbeeld bij een melding van huiselijk geweld, dat de persoon in kwestie een vergunning heeft en er dus vuurwapens aanwezig zijn. Toch is het systeem nog niet waterdicht. "We krijgen vanwege het medisch beroepsgeheim geen melding als personen met een wapenvergunning op

eigen houtje naar een GGZ-instelling of de huisarts gaan met psychische problemen", zegt Stam. "Daarvoor moet nog een oplossing komen."

Jachtakte Maar niet alleen sport-schutters hebben verlof voor vuurwapens. Ook personen met een jachtakte mogen vuurwapens in bezit hebben. Zoals een bloembollenkweker die aan de rand van Den Helder woont. "Ben je hier nu alweer voor controle?" begroet hij Jansen hartelijk. De man heeft vier geweren die hij

gebruikt voor de jacht. "Vooral voor schadebestrijding", licht hij toe. "Ganzen en kraaien bijvoorbeeld willen de gewassen nog wel eens beschadigen." De man juicht de frequente controles toe. "Vóór dat gebeuren in Alphen aan den Rijn werd ik nooit gecontroleerd." Een kritiekpunt heeft hij echter ook: "Iedereen weet dat ik een vergunning heb, dus wat levert het op om mij te controleren? Ik wil dat papiertje niet kwijt, dus ik hou me wel aan de regels. Maar er zijn zoveel illegale wapens in omloop dat de politie haar capaciteit beter kan inzetten om die op te sporen." Jansen gaat er niet tegenin. Een paar minuten later zit hij weer in de auto. Hij heeft nog net tijd voor een volgende controle.

Fanaat De man die de deur van de rijtjeswoning opendoet, windt er geen doekjes

om. "Ik ben absoluut een schietfanaat", erkent hij. "Je kunt wel zeggen dat ik een tic heb." Daar is geen woord van gelogen, blijkt al snel. Hij gaat Jansen voor naar de zolder. 'Schietterrein, verboden toegang' staat op een bordje boven de deur. Daarachter ligt een klein museum gevuld met tientallen antieke sabels, dolken, messen en emblemen van talloze vredesmissies en legereenheden. Aan de muur hangt een vitrinekast met daarin ontelbare patronen en hulzen in alle soorten en maten en op de grond liggen hele jaargangen van wapenmagazines. Plastic hoofden in camouflagekleuren met stofbrillen, legerhelmen en gasmaskers kijken vanaf overvolle kasten met wapenattributen en -boeken de zolderkamer in. Op de werkbank staan vele vetpersen voor het maken van patronen. "Ik verzamel al sinds 1992 op beurzen", licht de man toe. "Wat hier allemaal staat, is niet in waarde uit te drukken."

Doden Ergens tussen alle spullen staan twee kluizen. Daarin bewaart de man zijn schiettuig. Zoals verwacht, voldoet hij aan alle regels. "Ik ben een echte liefhebber", zegt de man. "Ik maak mijn eigen munitie. Dan zit ik hier lekker te prutsen op mijn zoldertje. Het gaat mij er meer om dat die kogels technisch perfect zijn dan dat elk schot in de roos is." De zolder is inmiddels niet groot genoeg meer voor zijn verzamelwoede. Beneden in de woonkamer staat een stelling met antieke geweren en aan de muur hangen er ook een paar. "Die zijn nog gebruikt in de *Spanish American war*", zegt de man trots. "Ze zijn gemaakt in de periode tussen 1860 en 1898 en ik schiet er nog steeds mee." Als Jansen de controle beëindigt, geeft de man hem bij het afscheid nog een wijsheid mee: "Wapens doden niet, dat doen de mensen die ze gebruiken. Dat moet je nooit vergeten."

Erik.van.der.veen@politieacademie.nl

Voor meer informatie:
PKN > Criminaliteit > Wapendelicten

De laatste man die Jansen controleert, is een echte schietfanaat. Hij maakt ook zijn eigen munitie.

"Wapens doden niet", aldus de verzamelaar. "Dat doen de mensen die ze gebruiken."